

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія технічного обслуговування авіаційної техніки

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності
(основи авіації Міністерства внутрішніх справ України)»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

272 Авіаційний транспорт
(Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів)

**за темою № 2– Основні законодавчі та нормативно правові-акти, що
регулюють роботу МВС**

Кременчук 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 №7

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії технічного обслуговування
авіаційної техніки, протокол від 28.08.2023 № 1

Розробник:

*Викладач циклової комісії технічного обслуговування авіаційної
техніки, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Сиволожська В.М.*

Рецензенти:

- 1. Завідувач кафедри технологій аеропортів Національного
авіаційного університету, доктор технічних наук, професор
Тамаргазін О.А.*
- 2. Викладач циклової комісії аеронавігації Кременчуцького льотного
коледжу Харківського університету внутрішніх справ, кандидат
технічних наук, старший науковий співробітник, викладач вищої
категорії, викладач-методист, Тягній В.Г.*

План лекції

1. Історія створення України.
2. Документи про діяльність: Конституція України, Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України.
3. Перелік нормативно-правових документів з авіаційної безпеки.
4. Положення «Про Міністерство внутрішніх справ», Положення «Про проходження служби».
5. Основні документи, які регулюють діяльність авіаційних підрозділів.
6. Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України.

Рекомендована література:

1. <https://mvs.gov.ua/ua/main/> Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України.

Додаткова

1. Бойко І. В. Історичні аспекти формування методологічних підходів до оцінювання діяльності дільничних офіцерів поліції. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. 2016. № 2, С. 178-186.
2. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 // [Електронний ресурс] / Міністерство внутрішніх справ України; офіційний веб-сайт. – Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>
3. Закон України «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України»; офіційний веб-сайт.-Режим доступу до сайту : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2925-14#Text>
4. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 1023-р // Верховна Рада України; офіційний веб-сайт. – Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80>
5. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 // Урядовий портал; офіційний веб-сайт. – Режим доступу до сайту: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248607704>

Текст лекції

1. Історія створення України (*перегляд презентації, коротко відео.*)
2. Документи про діяльність: Конституція України, Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України (*перегляд презентації, відео.*)

Законодавчі акти:

- Конституція України

Конституція України була прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 року. «За» ухвалення Основного закону проголосували 315 народних депутатів з 300 необхідних. Конституція України 1996 року стала першою загальновизнаною у всьому світі Конституцією незалежної Української держави. Вона визначає основи суспільного і державного ладу, права і свободи людини й громадянина, порядок організації і функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Попередники сучасної Конституції

1. Конституція Пилипа Орлика – 1710 рік.
2. Конституція УНР – 29 квітня 1918 року.
3. Мала конституція ЗУНР – 13 листопада 1918 року.
4. Тимчасова Конституція Карпатської України – 15 березня 1939 року.

Зміни до Конституції

З 1996 року чинна нині Конституція України зазнала змін і доповнень.
 2004 рік – ухвалення «Конституційної реформи» у Верховній Раді;
 2010 рік – скасування Конституції 2004 року (без голосування в парламенті за рішенням Конституційного Суду України);
 2014 рік – повернення до Конституції в редакції 2004 року;
 2015 рік – внесення змін у частині децентралізації;
 2016 рік – внесення змін у частині реформування правосуддя та прокуратури;
 2019 рік – ухвалення змін до преамбули та трьох розділів Конституції України щодо визнання європейської та євроатлантичної інтеграції України як стратегічних напрямків розвитку держави на майбутнє;
 2019 рік – внесення змін до ст. 80 Основного Закону стосовно обмеження депутатської недоторканності.

(Перегляд відео)

Факти про Конституцію України

- 1) Процес підготовки Конституції України зайняв на шість років – з 1990 по 1996 рік.
- 2) Протягом 1990–1996 рр. було запропоновано 15 проектів Конституції України – від Конституційної комісії, політичних партій, науковців. Комуністи пропонували зберегти назву УРСР, відновити радянську форму правління, обмежити права президента і увійти в новий Союз. Крим міг би

позбутися статусу автономії, якби була прийнята редакція Конгресу українських націоналістів.

- 3) Найбільш гострі дискусії точилися навколо питань розподілу повноважень між гілками влади, державної символіки, приватної власності, статусу Республіки Крим та російської мови.
- 4) За півроку до прийняття документа в російській газеті «Независимая газета» вийшов матеріал під назвою «Україна може отримати дуже хорошу Конституцію», в якому московські експерти дуже позитивно відгукнулися про документ.
- 5) Активний період роботи над документом зайняв три місяці. У березні 1996 року проект документа був винесений на обговорення Конституційної комісії і рекомендований до розгляду Верховною Радою України. 2 квітня проект Конституції внесли до порядку денного засідань, а після двох місяців доопрацювання проект прийняли у першому читанні. При підготовці до другого читання до документу внесли близько шести тисяч поправок. Усі три місяці комісія працювала над проектом без вихідних з 9 ранку і до 10 вечора.
- 6) Засідання Верховної Ради України щодо прийняття Основного Закону тривало добу. 27 червня 1996 року парламент вирішив розглядати проект на одному засіданні без перерв. У результаті бурхливих дискусій за підсумками безперервної 24-годинної роботи депутатам вдалося узгодити всі положення документа. Голосування проводилося по кожній статті окремо і цілими розділами. Голосування за Конституцію України в цілому відбулося о 9:20 ранку 28 червня 1996 року.
- 7) 21 червня 1996 року було прийнято доповнення Олександра Мороза про виключне право народу визначати і змінювати конституційний лад і про те, що це право не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.
- 8) Конституція України могла бути не прийнята 28 червня, так як напередодні історичного засідання парламенту Президент України видав указ про проведення всеукраїнського референдуму 25 вересня 1996 року про прийняття нової Конституції України. Однак, після прийняття Конституції, цей указ був скасований.
- 9) Міжнародне співтовариство схвалило Конституцію України, назвавши її однією з найдемократичніших у світі.

(Перегляд відео)

- Закон України «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України»
- Закон України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України»
- Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»
- Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»

- Закон України «По боротьбі з корупцією»
- Закон України «Про громадянство України»
- Закон України «Про імміграцію»
- Закон України «Про біженців»
- Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»
- Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів»
- Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»
- Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»
- Закон України «Про дорожній рух»
- Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини, і прекурсори»
- Закон України «Про інформацію»
- Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»
- Закон України «Про участь в міжнародних миротворчих операціях»
- Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»
- Закон України «Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист»

Акти Президента України та Верховної Ради України

- Указ Президента України від 19.12.2000 № 1346 «Про символіку органів Міністерства внутрішніх справ України»
- Указ Президента України від 18.01.2001 № 20 «Про додаткові заходи щодо запобігання зникненню людей, удосконалення взаємодії правоохоронних та інших органів виконавчої влади в їх розшуку»
- Указ Президента України від 19.07.2001 № 532 «Про додаткові заходи щодо боротьби з відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом»
- Указ Президента України від 10.12.2001 № 1199 «Про заходи щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом»
- Указ Президента України від 18.02.2002 № 143 «Про заходи щодо дальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян».
- Указ Президента України від 06.02.2003 № 84 «Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією»
- Указ Президента України від 22.07.2003 № 740 «Про заходи щодорозвитку системи протидії (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і

фінансуванню тероризму»

- Постанова Верховної Ради України від 26.06.1992 № 2503 «Про затвердження положень про паспорт громадянина України, про свідоцтво про народження та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон»

Постанови Кабінету Міністрів України

- Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 401 «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.1991 № 197 «Про порядок компенсації особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ за службу понад установлений законодавством робочий час, а також у дні щотижневого відпочинку та святкові дні»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1992 № 393 «Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та членам їхніх сімей»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220 «Про Національне центральне бюро Інтерполу»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 05.07.1993 № 510 «Про утворення Державної служби боротьби з економічною злочинністю»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 07.08.1993 № 706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами слезоточивої та дратівливої дії»
- Постанова Кабінету Міністрів, від 17.07.2003 № 1111 «Про затвердження Правил оформлення і видачі тимчасового посвідчення громадянина України»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.1995 № 231 «Про затвердження правил оформлення і видачі паспортів громадянина України для виїзду за кордон і проїзних документів дитини, їх тимчасового затримання та вилучення»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 № 341 «Про Положення про Державну автомобільну інспекцію МВС»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.2000 № 988 «Про утворення експертної служби МВС»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 «Про Правила дорожнього руху»

- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 395 «Про затвердження Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2002 № 844 «Про утворення Державного департаменту у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1110 «Про затвердження Типового положення про пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1098 «Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби платних послуг»

Перелік нормативно-правових документів з авіаційної безпеки станом на 2023

ЗАКони УКРАЇНИ

1. Повітряний кодекс України.

Повітряний кодекс України встановлює правові основи діяльності в галузі авіації.

Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах.

Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України.

Україна як держава, що приєдналася до [Конвенції про міжнародну цивільну авіацію](#), несе відповідальність за виконання міжнародних зобов'язань, що випливають із цієї Конвенції, та за гарантії і створення умов безпеки для суспільства, захисту інтересів під час провадження діяльності в галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України.

Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення.

Президент України та Кабінет Міністрів України забезпечують реалізацію державної політики розвитку авіації України відповідно до [Конституції](#) та законів України.

Авіація поділяється на цивільну та державну авіацію.

Цивільна авіація задовольняє потреби держави і громадян у повітряних перевезеннях і авіаційних роботах та виконанні польотів у приватних цілях і поділяється на комерційну авіацію та авіацію загального призначення.

Державна авіація використовує повітряні судна з метою забезпечення національної безпеки і оборони держави та захисту населення, які покладаються на Збройні Сили України, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, органи Національної поліції, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань цивільного захисту, органи охорони державного кордону України, митні органи.

До позитивів Повітряного кодексу можна віднести такі питання:

- розподіл авіації на державну і цивільну;

До цивільної авіації належать комерційна авіація (перевезення пасажирів та вантажів), виконання авіаційних робіт та авіація загального призначення – так звана «мала авіація», яка використовується з приватною метою та регулюється спрощеними правилами та вимогами. Державна ж авіація забезпечує національну безпеку та використовує повітряні судна для оборони держави і захисту населення.

- впорядкування регулюючих та наглядових функцій у сфері авіації та системи організації державного управління;

Повітряним кодексом визначено Уповноважений орган з питань цивільної авіації, який реалізує державну політику і стратегію розвитку авіації України, здійснює державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації.

- вирішення питань фінансування загальнодержавних витрат на забезпечення діяльності цивільної авіації;

Загальнодержавні витрати на авіаційну діяльність та участь України в міжнародних авіаційних організаціях здійснюються за рахунок бюджету України.

- реалізація державної політики у сфері ліцензування, здійснення державного регулювання діяльності підприємств цивільної авіації усіх форм власності, пов'язаної з наданням послуг з перевезення пасажирів, вантажів повітряним транспортом, згідно з єдиними нормами і правилами;

Нововведенням Повітряного кодексу є можливість організовувати суспільно-важливі перевезення пасажирів при наданні права авіаперевізникам на виконання польотів, враховуючи потреби розвитку транспортної системи України. Тобто, авіаційне відомство може прийняти рішення про обслуговування певного маршруту навіть з незначним повітряним рухом, протезажливим для міста або регіону.

- захист прав споживачів послуг з повітряних перевезень;

Вперше чітко прописані обов'язки авіакомпанії перед пасажирами. Так, згідно документу авіакомпанія несе відповідальність за втрату або збиток, заподіяний при перевезенні пасажирів, багажу, вантажу і пошти. До речі, якщо в минулому варіанті кодексу штрафні санкції відносно авіакомпаній згадувалися лише побіжно, то в новому документі чітко прописані конкретні цифри. Наприклад, в Кодексі передбачено, що якщо пасажирам відмовлено у перевезенні проти їхньої волі, перевізник має виплатити їм компенсацію у таких розмірах: 250 євро – для рейсів дальністю до 1500 кілометрів; 400 євро – для рейсів дальністю від 1500 до 3500 кілометрів; 600 євро – для рейсів дальністю понад 3500 кілометрів.

- забезпечення безпеки авіації (польотів, техніки експлуатації);

Наприклад, встановлено вікові обмеження для пілотів комерційної авіації та обмеження щодо будівництва на приаеродромній території. Кодекс забороняє на відстані до 15 км від меж аеродрому відкрите складування харчових відходів та будівництво споруд, які можуть призводити до масового скупчення птахів.

- модернізація засад функціонування аеропортів та аеродромів;

Документом визначено аеродроми (вертодроми) та їх державну реєстрацію, сертифікацію аеродрому, маркування аеродромів, злітно-посадкових майданчиків, при аеродромну територію, будівництво на при аеродромній території, землі аеропортів (аеродромів), наземне обслуговування в аеропортах і на аеродромах, а також повноваження місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення діяльності аеропортів та забезпечення громадського порядку в аеропортах.

- відповідальність за порушення законодавства в галузі цивільної авіації, зокрема фінансові санкції, що застосовуються до юридичних осіб-суб'єктів авіаційної діяльності;

Встановлено розміри штрафів за різні порушення: для юросіб - від 500 до 8 тисяч не оподатковуваних мінімумів доходів (8,5-136 тис. гривень), для фізосіб від 100 до 1 тисяч таких мінімумів (1,7-17 тис. гривень).

- захист навколишнього середовища;

Суб'єкти авіаційної діяльності зобов'язані під час експлуатації літаків на землі та в повітрі дотримуватись встановлених нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів та вживати заходів для зменшення обсягів викидів цих речовин і рівня шуму, електромагнітного та радіаційного випромінювання.

- адаптація законодавства України до *acquis communautaire* ЄС.

Надання уповноваженому органу в галузі цивільної авіації (Державія адміністрації) більшої незалежності від Міністерства інфраструктури України, утворення Національної комісії з розслідування авіаційних подій.

Проте Повітряний кодекс містить і низку недоліків.

Так, у кодексі не визначений порядок роботи та пільги для «малої авіації». Попри те, що прийняті зміни спрямовані на врегулювання та захист прав

пасажирів, кодекс враховує далеко не всі ситуації, в яких може опинитись пасажир. Наприклад, не прописана компенсація, якщо пасажир постраждав під час польоту, немає конкретних штрафів у випадку пошкодження багажу. Також Повітряний кодекс переобтяжений посиланнями на норми інших законодавчих та нормативно-правових актів, що суттєво ускладнює його реалізацію.

У цілому ж слід відзначити, що Повітряний кодекс спрямований на приведення чинного законодавства у відповідність до норм міжнародного повітряного права, і його оновлення значно полегшує «відкриття» неба ЄС, США та інших країн для пасажирів, авіаперевізників та літакобудування України.

21.03.2023 року Верховна Рада України прийняла Закон України № 3007-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку авіації загального призначення, адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері цивільної авіації, встановлення додаткових механізмів здійснення ефективного контролю за забезпеченням безпеки авіації та дерегуляції господарської діяльності у галузі цивільної авіації».

Кримінальний кодекс України.

Кримінальний кодекс України має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням.

Для здійснення цього завдання Кримінальний кодекс України визначає, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили.

Класифікація кримінальних правопорушень:

Кримінальні правопорушення поділяються на *кримінальні проступки і злочини*.

Кримінальним проступком є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, непов'язане з позбавленням волі.

Злочини поділяються на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі.

Нетяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

Тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років.

Особливо тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі.

Ступінь тяжкості злочину, за вчинення якого передбачене одночасно основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі, визначається виходячи зі строку покарання у виді позбавлення волі, передбаченого за відповідний злочин.

Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Закон України «Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації».

Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації розроблена відповідно до стандартів та рекомендованої практики Конвенції про міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 7 грудня 1944 року) та зобов'язань, що випливають із участі України у Конвенції про злочини та деякі інші акти, що вчинюються на борту повітряних суден (Токіо, 14 вересня 1963 року), Конвенції про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 16 грудня 1970 року), Конвенції про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 23 вересня 1971 року), Протоколу про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, які обслуговують міжнародну цивільну авіацію (Монреаль, 24 лютого 1988 року), Конвенції про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня 1991 року), Додатка 17 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію "Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від актів незаконного втручання", Керівництва з авіаційної безпеки (Doc 8973), а також інших міжнародних актів та актів законодавства України.

Програма враховує вимоги Ради Безпеки ООН про спрямування спільних зусиль на запобігання і припинення терористичних актів, зокрема резолюції від 28 вересня 2001 року № 1373.

Мета Програми полягає у визначенні засад для забезпечення авіаційної безпеки, регулярності та ефективності польотів шляхом запровадження правил, практики та процедур, які передбачають заходи захисту від актів незаконного втручання.

Основним завданням Програми є розподіл обов'язків, встановлення правил впровадження та здійснення заходів забезпечення авіаційної безпеки пасажирів, авіаційного персоналу та персоналу, який задіяний в авіаційній діяльності, повітряних суден, майна, яке перевозиться повітряними суднами, об'єктів суб'єктів авіаційної діяльності незалежно від форми власності та підпорядкування.

Підтримання відповідного рівня авіаційної безпеки здійснюється за такими основними напрямками:

– жодне повітряне судно, внесенне до Державного реєстру цивільних повітряних суден України, або іноземне повітряне судно не може вилітати з або прилітати до аеропортів України за відсутності документів, що необхідні згідно з Правилами надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України;

- жодна особа або транспортний засіб не може увійти або заїхати до контрольованої зони без перепустки, а до стерильних зон та зон обмеженого доступу, що охороняються, - без перепустки та проходження контролю на безпеку, який повинен здійснюватися належним чином на постійній основі;

- жодна особа не може бути допущена на борт повітряного судна без відповідного дозволу уповноваженої посадової особи суб'єкта авіаційної діяльності;

- предмети та обладнання, а також ручна поклажа, багаж, вантаж, кур'єрські та поштові відправлення, бортові припаси, бортове харчування не можуть бути взяті на борт повітряного судна без проходження контролю на безпеку;

- під час виконання авіаційних робіт та базування на злітно-посадкових майданчиках або майданчиках для виконання авіаційних хімічних робіт організація забезпечення авіаційної безпеки покладається на керівника суб'єкта авіаційної діяльності та командира повітряного судна;

- суб'єкт авіаційної діяльності авіації загального призначення та фізична особа - експлуатант повітряного судна повинні забезпечувати авіаційну безпеку в місцях базування, стоянок повітряних суден та під час виконання польотів;

- авіаційний персонал та персонал, задіяний в авіаційній діяльності, робота якого пов'язана із забезпеченням авіаційної безпеки, можуть бути допущені до провадження такої діяльності лише за наявності відповідних документів з авіаційної безпеки, виданих центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі цивільної авіації, або навчальними закладами, сертифікованими таким органом;

- міжнародні договори України про повітряне сполучення, укладені Україною з іншими державами, повинні містити вимоги з авіаційної безпеки відповідно до стандартів і рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації;

- співробітництво України з іншими державами з питань запобігання, відвернення актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації України за межами її державного кордону або іноземних цивільних повітряних суден на території України здійснюється на підставі міжнародних договорів України про співробітництво у сфері авіаційної безпеки або окремих запитів авіаційних властей інших держав.

УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

15.01.1998 року № 17 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні».

25.12.2001 року № 1488 «Про заходи щодо впорядкування діяльності з міжнародних повітряних перевезень товарів військового призначення та подвійного використання».

04.09.2015 року № 535 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20.07.2015 «Про заходи щодо захисту національних інтересів України в галузі авіації».

04.06.2021 року № 268 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Щодо розвитку авіабудівної галузі України».

16.11.2022 року № 775 «Про призначення Ю. Ковалів Представником України при Міжнародній організації цивільної авіації (ІКАО).

05.08.2023 року № 478 «Про присвоєння імені полковника Руслана Тюха 34 окремії авіаційній ескадрильї безпілотних авіаційних комплексів 383 окремої бригади безпілотних авіаційних комплексів Повітряних Сил Збройних Сил України».

ПОСТАНОВИ/РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

28.09.1993 року № 819 «Про створення Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях»

15.08.2007 року № 1051 (ДСК) «Про затвердження Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків».

26.09.2007 року № 1172 «Про введення посад державних інспекторів з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі та умови оплати їх праці».

10.10.2012 року № 938 «Про утворення Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки цивільної авіації».

08.10.2014 № 520 «Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України».

24.02.2016 № 126 Державна цільова програма розвитку аеропортів на період до 2023 року.

23.10.2019 № 915 «Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 723».

20.01.2023 № 42 «Про утворення Урядової комісії з розслідування причин Авіакатастрофи вертольоту ЕС 225 LP, що сталася 18.01.2023 р. в м. Броварах».

15.09.2023 № 995 Про затвердження «Положення про Національне бюро розслідувань на транспорті в установленому порядку»

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ТРАНСПОРТУ/МІНІСТЕРСТВА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

09.02.2010 року № 68 «Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі країни», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2010 року за № 307/17602.

08.04.2003 року № 269 «Про затвердження Положення про організацію та виконання демонстраційних польотів», зареєстровано в Мін'юсті 12 червня 2003 року за №479/7800.

22.12.2006 року № 1179 «Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві», зареєстровано в Мін'юсті 28 березня 2007 року за № 286/13553.

20.04.2007 року № 329 «Про затвердження Програми контролю якості безпеки авіаційних суб'єктів», зареєстровано в Мін'юсті 10 травня 2007 року за № 493/13760.

18.06.2007 року № 508 «Про затвердження Програми підготовки персоналу з авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 5 липня 2007 року за № 769/14036.

17.06.2008 року № 48/ДСК «Про затвердження Інструкції щодо дій екіпажу у разі виникнення надзвичайних ситуацій на борту повітряного судна під час виконання пасажирських авіаперевезень».

26.03.2010 року № 159 «Про затвердження Положення про розслідування авіаційних подій та інцидентів», зареєстровано в Мін'юсті 2 серпня 2010 року за № 590/17885.

05.07.2010 року № 430 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1», зареєстровано в Мін'юсті 21 липня 2010 року за № 558/17853.

02.11.2010 року № 804 «Про затвердження Правил проведення службового розслідування актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2011 року за № 106/18844.

26.12.2011 року № 637 «Про затвердження Порядку накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті», зареєстровано в Мін'юсті 19 січня 2012 року за № 73/20386.

17.06.2020 № 356 «Про затвердження Інструкції з оцінки рівня загрози безпеці цивільної авіації України», зареєстровано в Мін'юсті 01 жовтня 2020 року за № 960/35243.

14.01.2021 № 9 « Про затвердження інвестиційного плану Державного підприємства обслуговування повітряного руху України на 2021-2023 роки.

17.12.2021 № 699 Про затвердження Галузевої програми створення страхового фонду документації на об'єкти авіаційного транспорту на 2021-2026р.р.

10.05.2022 № 304 «Про забезпечення здійснення протягом періоду воєнного стану в Україні позапланових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України.

НАКАЗИ УКРАВІАТРАНСУ, УКРАВІАЦІЇ, ДЕРЖАВІАДМІНІСТРАЦІЇ ТА ДЕРЖАВІАСЛУЖБИ УКРАЇНИ

04.12.2002 року № 635 «Про затвердження Інструкції про підготовку Керівництва з виконання польотів повітряних суден експлуатанта цивільної авіації України».

18.07.2003 року № 374 «Про порядок узгодження Керівництва з виконання польотів».

18.01.2004 року № 188 «Про затвердження Правил розслідування надзвичайних подій та пошкоджень цивільних повітряних суден в Україні».

01.12.2004 року № 205 «Правила допуску до експлуатації злітно- посадкових майданчиків для польотів легких повітряних суден», зареєстровано в Мін'юсті 24 грудня 2004 року за № 1644/10243.

01.02.2005 року № 74 «Про затвердження Методики розроблення Інструкції з виконання польотів (використання повітряного простору) у районі аеродромів, посадкових майданчиків».

18.03.2005 року № 199 «Про затвердження Інструкції про порядок перевезення зброї та боєприпасів пасажирськими рейсами авіаційного транспорту», зареєстровано в Мін'юсті 11 квітня 2005 року за № 378/10658.

20.09.2005 року № 684 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів».

19.10.2005 року № 660 «Про затвердження Типового класифікатора актів несанкціонованого втручання в діяльність дорожньо-транспортного комплексу, сфери зв'язку та інформатизації України».

09.12.2005 року № 936 «Про затвердження Правил сертифікації навчально - тренувальних центрів з підготовки персоналу з авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2006 року за № 63/11937.

10.02.11.2012 року № 759 «Про затвердження Інструкції щодо призначення на посади державних інспекторів Державіаслужби України».

23.02.2006 року № 143 «Про забезпечення авіаційної безпеки, посилення контролю та обмеження польотів українських повітряних суден у країнах з нестабільним становищем», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2006 року за № 482/12356.

11.04.2006 року № 260 «Про затвердження порядку взаємодії структурних підрозділів Державіаслужби при виникненні авіаційної події, інциденту, надзвичайної події та пошкодження повітряного судна на землі».

12.05.07.2006 року № 482 «Про затвердження Положення про взаємодію в контрольованій зоні авіаційних суб'єктів служб авіаційної безпеки з підрозділами центральних органів виконавчої влади, щодо забезпечення

авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 27 липня 2006 року за № 881/12755.

13. 30.05.2012 року № 386 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємного інформування під час перевезення пасажирськими повітряними судами озброєних співробітників УДО України».

14.19.12.2018 року № 1339 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила сертифікації технічних засобів захисту цивільної авіації від активне законного втручання», зареєстровано в Мін'юсті 22 лютого 2019 року за № 188/33159

15.15.03.2019 року №322 «Інструкція з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропортах України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 594/33565

16.07.08.2019 року № 1017 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила охорони повітряних суден та інших важливих об'єктів цивільної авіації, забезпечення контролю доступу до них», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 28 серпня 2019 року за № 991/33962.

17.05.02.2020 року № 218 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила сертифікації служб авіаційної безпеки суб'єктів авіаційної діяльності», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 21 травня 2020 року за № 458/34741

18.14.09.2020 № 1276 «Про затвердження Авіаційних правил України Правила сертифікації та затвердження зареєстрованих агентів, відомих вантажовідправників», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 09 листопада 2020 року за № 1099/35382.

19.05.11.2020 № 1762 «Про затвердження Авіаційних правил України «Положення про службу авіаційної безпеки суб'єкта авіаційної діяльності, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 23 грудня 2020 року за № 1282/35565.

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ, МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

21.08.1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів», зареєстровано в Мін'юсті 7 жовтня 1998 року за №637/3077.

22.02.2022 року №73 «Про внесення змін до Правил морально-психологічного забезпечення польотів державної авіації України».

01.03.2022 року № 78 «Про проведення дострокових випусків курсантів(слухачів) випускних курсів вищих військових навчальних закладів в

2022 році».

15.12.2022 року № 433/325 «Про організацію короткострокового планування заходів утримання і розвитку Збройних Сил України на 2023,2024, та два подальші роки».

04.02.2023року № 59 «Про затвердження Положення про Головне управління державної авіації України».

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року).
2. Конвенція про злочини та інші акти, вчинені на борту повітряних суден (Токіо,1963 року).
3. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 1970 року).
4. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 1971 року).
5. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства у міжнародних аеропортах цивільної авіації (Монреаль, 1988 року).
6. Конвенція про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня, 1991 року).
7. Резолюція 2309 (2016). Ради Безпеки ООН, 7775 засідання від 22.09.2016 року.
8. Додаток 17 «Міжнародні стандарти та рекомендована практика. Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від АНВ» (11 видання, липень 2020 року).
9. Керівництво з авіаційної безпеки (Документ 8973 ICAO, 11-те видання,2019 року).
10. Керівництво з виконання положень по безпеці Додатка 6 ICAO (Дос. 9811,видання 1, 2002 року).
11. Людський фактор в системі заходів безпеки ЦА (ICAO, Дос 9808, видання1, 2002 року, AN/765).
12. Довідкове керівництво з проведення перевірок з питань забезпечення авіаційної безпеки (ICAO, Дос 9807, видання друге, 2016 року).
13. Керівництво по дистанційно пілотованим авіаційним системам (ДПАС)(ICAO, Дос 10019, видання 1, 2015 року, AN/507).
14. Керівництво з виконання положень Додатка 6, що стосуються авіаційної безпеки (ICAO, Дос 9811, видання 1, 2002 року, AN/766).
15. Регламент (ЕС) № 300/2008 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2008 року про загальні правила у сфері авіаційної безпекицивільної авіації та скасування Регламенту (ЕС) № 2320/2002
16. Регламент Європейської Комісії (EU) 2015/1998 від 5 листопада 2015 року про встановлення детальних заходів з імплементації загальнихосновних стандартів авіаційної безпеки
17. Регламент Європейської Комісії (ЕС) № 1254/2009 від 18 грудня 2009 року

про встановлення критеріїв, що дозволяють державам-членам відступати від загальних основних стандартів авіаційної безпеки цивільної авіації та приймати альтернативні заходи безпеки

18. Політика ЄКЦА в сфері авіаційної безпеки (Документ № 30 ЄКЦА (частина II), 13-те видання/травень 2010 року, поправка 11 – травень 2019 року).

19. 12.10.2021 року Україна та Європейський Союз підписали Угоду про Спільний авіаційний простір.

Положення про Міністерство внутрішніх справ України

1. Міністерство внутрішніх справ України (МВС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

МВС є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах:

- забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг;
- захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні;
- цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;
- міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

2. МВС у своїй діяльності керується [Конституцією](#) та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

3. Основними завданнями МВС є забезпечення формування державної політики у сферах:

- 1) охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг;
- 2) захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні;
- 3) цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;

4) міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

✓ МВС дозволяється використовувати транспортні засоби спеціалізованого призначення, у тому числі із символікою МВС, обладнані спеціальними світловими та звуковими сигнальними пристроями.

✓ Гранична чисельність державних службовців та працівників апарату МВС затверджується Кабінетом Міністрів України.

✓ Структура апарату МВС затверджується Міністром.

✓ Штатний розпис та кошторис МВС затверджуються державним секретарем МВС за погодженням з Мініном.

✓ МВС є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Казначейства.

Законодавство, що регулює питання безпеки цивільної авіації

До законодавства, що регулює питання безпеки цивільної авіації, належать:

1) міжнародні конвенції:

Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 року, до якої Україна приєдналася 10 серпня 1992 року та яка чинна для України з 9 вересня 1992 року;

Конвенція про злочини та деякі інші акти, що вчинюються на борту повітряних суден (Токіо, 14 вересня 1963 року) (Указ Президії Верховної Ради Української РСР "Про приєднання Української Радянської Соціалістичної Республіки до Конвенції про злочини та деякі інші акти, що вчинюються на борту повітряних суден" від 21 грудня 1987 року № 5049-XI);

Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 16 грудня 1970 року) (ратифікована Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 27 грудня 1971 року № 352-VIII, набрала чинності з 23 березня 1973 року);

Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 23 вересня 1971 року) (ратифікована Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 16 січня 1973 року № 1352-VIII);

Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, які обслуговують міжнародну цивільну авіацію (Монреаль, 24 лютого 1988 року), що доповнює Конвенцію про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації (ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 14 березня 1989 року № 7247-

XI);

Конвенція про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня 1991 року) (ратифікована Законом України "Про ратифікацію Конвенції про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення");

2) законодавчі акти України:

Повітряний, Митний, Кримінальний кодекси України, Кодекс України про адміністративні правопорушення; закони України "Про транспорт", "Про Національну поліцію", "Про Службу безпеки України", "Про Державну прикордонну службу України", "Про прикордонний контроль", "Про оперативно-розшукову діяльність";

3) інші нормативно-правові акти.

Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України

Повноцінний розвиток Української держави неможливий без створення єдиної стійкої і функціональної системи внутрішніх справ, як частини сектору національної безпеки.

Сучасні виклики і загрози, перш за все гібридні, обумовлені впливом комплексу соціально-демографічних, економічних, політичних, правових, психологічних і технологічних чинників, вимагають системного реагування, адекватної трансформації як усього сектору безпеки, так і системи внутрішніх справ зокрема, а також включення цієї системи у сферу політичних пріоритетів держави.

Роль Міністерства внутрішніх справ України полягає у створенні умов розвитку безпечного середовища життєдіяльності, як основи безпеки на території України, а також сучасної системи внутрішньої безпеки, як чинника стримування подальшого поширення російської агресії.

У процесі реалізації «Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 року № 1118-р, Міністерство внутрішніх справ України реформовано в орган управління в системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики в таких сферах:

- забезпечення охорони прав людини і основних свобод, інтересів суспільства і держави;
- протидії злочинності;
- підтримання публічної безпеки і порядку;
- надання поліцейських і адміністративних послуг;

- захист державного кордону та охорони суверенних прав України;
- організації цивільного захисту, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і ліквідація їх наслідків;
- міграції і громадянства.

Позбавившись статусу «міністерства міліції», Міністерство внутрішніх справ України стало багатoproфільним цивільним відомством європейського типу, що координує діяльність органів, які реалізують державну політику у сфері внутрішніх справ. Тим самим були розмежовані задачі політичного управління і професійної діяльності у сфері внутрішніх справ України. Такий підхід є основоположним для подальшого розвитку системи МВС.

СФЕРА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Сфера відповідальності Міністерства внутрішніх справ України належить до комплексної системи суспільних відносин.

МВС формує державну політику і забезпечує її узгоджену реалізацію Національною поліцією України, Державною службою з надзвичайних ситуацій України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Державною міграційною службою України, Національною гвардією України, Головним сервісним центром МВС України, а також територіальними органами, підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери управління Міністерства (далі - система МВС).

Основні потреби і належне функціонування системи МВС забезпечують відомчі вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання, заклади охорони здоров'я, підприємства, науково-дослідні експертно-криміналістичні центри та наукові установи.

Ключові виклики, які сьогодні стоять перед органами системи МВС, безпосередньо пов'язані з їх компетентністю в забезпеченні безпеки громадянина суспільства, здатністю протистояти злочинності, забезпечувати прозорі та якісні сервіси для суспільства.

ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ

Цілями цієї Стратегії є створення безпечного середовища для існування та розвитку вільного суспільства через формування та реалізацію державної політики у сфері внутрішніх справ, зміцнення довіри до органів системи МВС з боку суспільства, продовження розвитку України як безпечної європейської держави, в основі якої лежать інтереси її громадян та висока ефективність усіх складових системи МВС.

ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Досягнення цілей Стратегії вимагає зосередження ресурсів і зусиль у межах пріоритетів державної політики у сфері внутрішніх справ та розвитку системи МВС.

Реалізація Стратегії укладатиметься з послідовних кроків на основі оптимальних рішень, які враховують позитивний досвід і кращі практики провідних країн світу. При цьому в ході реформування має бути забезпечено стійке функціонування, керованість і ефективність роботи органів системи МВС.

МВС забезпечуватиме реалізацію цілей Стратегії відповідно до основних положень, закріплених у Конституції України, законах України та узгоджуватиме зміст заходів з іншими державними рішеннями стратегічного рівня. Так, у межах компетенції МВС забезпечить реалізацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287, Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженої Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92, Стратегії реформування державного управління на 2016-2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р.

Крім того, МВС сприятиме впровадженню євроінтеграційної політики у сфері внутрішніх справ та досягненню критеріїв, необхідних для набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору. МВС забезпечуватиме реалізацію цілей Стратегії, керуючись такими підходами:

СЛУЖІННЯ СУСПІЛЬСТВУ

- забезпечення дотримання прав людини і основних свобод як ключової цінності діяльності органів системи МВС;
- реалізації органами системи МВС своїх функцій, керуючись потребами людини.

ПІДЗВІТНІСТЬ І ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

- становлення МВС, як суб'єкта системи демократичного цивільного контролю над органами системи МВС;
- удосконалення форм та способів демократичного цивільного контролю над органами системи МВС;
- відкритість і прозорість процесів підготовки і прийняття публічних рішень у системі МВС.

ЗАЛУЧЕННЯ СУСПІЛЬСТВА ДО ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

- тісна співпраця з територіальними громадами і суспільством у цілому; утворення механізмів партнерства з інститутами громадянського суспільства;
- нетерпимість до корупції.

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ

- упровадження інноваційних рішень та інструментів державної політики;
- використання успішних міжнародних практик і сприяння реалізації пілотних проектів;
- управління та розумне делегування повноважень з метою створення сприятливого середовища для прийняття рішень, ініціативності та співпраці;
- розвиток соціальної компетентності і системи зворотного зв'язку з персоналом.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

- підвищення ефективності роботи і взаємодії через максимальне використання інформаційно-комунікаційних технологій у реалізації завдань органами системи МВС.

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Безпечне середовище життєдіяльності людей, забезпечене орієнтованою на потреби населення діяльністю органів системи МВС, їх швидким і компетентним реагуванням на надзвичайні ситуації і події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, їх превенцією та активною участю громадян.

ВИКЛИКИ

- складна криміногенна ситуація в державі, високий рівень корупції та організованої злочинності, економічна нестабільність та поява нових типів загроз і злочинів унаслідок військової агресії з боку Російської Федерації;
- відсутність єдиної і оптимальної системи швидкого реагування на повідомлення про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці;
- несвоєчасне реагування на надзвичайні ситуації внаслідок обмежених спроможностей сил цивільного захисту, їх значної віддаленості від місць виникнення таких ситуацій;

- критична ситуація з аварійністю на дорогах і тяжкість наслідків дорожньо-транспортних пригод;
- недосконалість місцевої інфраструктури безпеки, обмежені можливості відеоспостереження, застарілість системи оповіщення населення про виникнення надзвичайних ситуацій;
- надмірний регуляторний вплив на суб'єкти господарювання інспектуючих органів системи МВС;
- недостатній рівень участі суспільства в механізмах попередження правопорушень і запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- недосконалість чинного законодавства щодо забезпечення громадського порядку і безпеки під час проведення масових заходів;
- відсутність належних навичок забезпечення особистої безпеки і недостатній рівень розуміння населенням своєї активної ролі в забезпеченні громадської безпеки.

НЕОБХІДНІ КРОКИ

- розвиток партнерства і соціальної взаємодії, створення механізмів спільного виконання завдань органами системи МВС і населенням, зокрема територіальними громадами;
- упровадження організаційних механізмів взаємодії органів системи МВС з місцевими органами влади і самоврядування, спільна підготовка превентивних програм і програм забезпечення безпеки територіальних громад;
- реалізація принципу community policing (діяльності системи МВС орієнтованої на потреби громад) в операційній та управлінській діяльності органів системи МВС;
- розвиток інститутів дільничних поліцейських і патрульної поліції, як першої компетентної ланки співпраці з населенням;
- удосконалення нормативно-правового регулювання і підвищення спроможностей системи МВС забезпечувати громадський порядок і безпеку під час масових заходів;
- підвищення спроможностей сил цивільного захисту щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, ліквідації їх наслідків, у тому числі в особливий період;
- упровадження та розвиток системи екстреної допомоги населенню за

єдиним телефонним номером 112;

- розвиток системи оповіщення населення про надзвичайні ситуації на державному і місцевому рівнях;
- розвиток системи запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і профілактики пожеж, заснованої на аналізі ризиків пожежної і техногенної безпеки та послугах страхування;
- сприяння поширенню практики запобігання злочинності через планування територій (crime prevention through environmental design – CPTED);
- забезпечення безпеки дорожнього руху у сфері компетенції органів системи МВС України, у тому числі шляхом підвищення ролі превентивних заходів, розвитку підрозділу Національної поліції для обслуговування доріг міжнародного і національного значення, упровадження фіксації порушень правил дорожнього руху в автоматичному режимі;
- підвищення обізнаності і розвиток навичок населення, пов'язаних з належним реагуванням у надзвичайних ситуаціях і забезпеченням особистої безпеки.

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Зміцнення громадської безпеки і правопорядку в державі завдяки реалізації превентивних програм і підвищенню спроможностей органів системи МВС у протидії злочинності.

- низький рівень ефективності превентивних заходів у сфері протидії злочинності;
- відсутність ефективної взаємодії суб'єктів забезпечення національної безпеки України у сфері боротьби із злочинністю;
- зростання транснаціональної злочинності та необхідність розвитку міжнародного співробітництва в боротьбі з організованою злочинністю;
- низький рівень використання аналітичних інструментів у протидії злочинності прогнозуванні відповідних загроз;
- низька ефективність проведення досудового розслідування, як наслідок недосконалості правових механізмів, надмірного навантаження на органи досудового розслідування та їх неукomплектованості.

НЕОБХІДНІ КРОКИ

- підвищення ролі превентивної діяльності у сфері протидії злочинності і упровадження відповідних локальних програм у рамках єдиної політики, сформованої МВС;
- удосконалення організаційних і правових основ для посилення боротьби з організованою злочинністю та протидії торгівлі людьми, наркозлочинності та кіберзлочинності;
- упровадження інституту кримінальних проступків і нових процесуальних форм для підвищення ефективності досудового розслідування;
- розроблення і впровадження єдиної електронної системи роботи з даними і матеріалами досудових розслідувань у партнерстві з органами прокуратури і судами (e-Case management system) для забезпечення безперервності та підзвітності проведення досудового розслідування;
- реалізація концепції діяльності органів системи МВС, заснованої на використанні різних джерел інформації (Intelligence Led Policing), комплексне впровадження сучасних систем кримінального аналізу, у тому числі методології ЄВРОПОЛ;